

{rokbox

thumb=|images/stories/clanky/zemny-val-tabora-na-Dujave-mini.jpg|images/stories/clanky/zemny-val-tabora-na-Dujave.jpg{/rokbox}

So severným susedom sme si blízki nielen vzdialenosťou, ale aj rečou. Preto vzájomné kontakty boli prirodzené. Už v listine z roku 1247 sa píše o kláštore cistercitov v Bardejove, ktorí tu prišli z poľskej Koprivnice.

Zborov sa zapísal do poľskej histórie počas povstania barských konfederátov, ktoré začalo v Bare (terajšia Ukrajina) v roku 1768. Predchádzala tomu voľba Stanislawa Augusta Poniatowského za poľského kráľa. Kráľ zaviedol reformy a zrovnoprávnil inovercov – protestantov a pravoslávnych. Obmedzil šľachte právo veta. Princíp, ktorý umožňoval jedinému poslancovi svojím nesúhlasom „nie pozwalam“ zrušiť uznesenie Sejmu. Poľská šľachta vystúpila proti kráľovi. Magnáti bojovali za katolicizmus a zachovanie šľachtických výsad. Podporovalo ich Turecko a Francúzsko. Kráľovi, zvolenému Sejmom, aj vďaka podpore cárovnej Kataríny II., prišla na pomoc ruská armáda. Boje sa preniesli aj do Nízkyh Beskýd. V pohraničí boli postavené tábory konfederátov na druhej strane nášho okresu v Muszynke, Izbach, Wysowej, Koniecznej, Grabe. Cez karpatské sedlá mali vojaci v prípade potreby ľahký ústup za hranicu. V Prešove vďaka rakúskej pohostinnosti malo sídlo Generálistvo – politický orgán konfederátov. Tu v roku 1770 vyhlásili detronizáciu kráľa Poniatowského.

Zborovský kaštieľ grófa Aspremonta sa stal centrom konfederátov z blízkyh táborov. Tu sa stretávali na poradách najvyšší predstavitelia povstania. V Zborove koncom roka 1769 prisahal vernosť Generálistvu Kazimír Pulaski, najznámejší veliteľ konfederátov. Pohraničné tábory mali okrem vojenskej aj inú úlohu. Aby akty Generálistva mali právnu normu, museli byť vydané na teritóriu Rzeczpospolitej (poľsko-litovská štátnosť). Preto, čo sa schválilo v Prešove, potom sa aj formálne ohlásilo v Koniecznej. Tábor v Koniecznej bol v sedle Dujava na hranici pri dnešnom vojnovom cintoríne z 1. svetovej vojny. Na lúke pod lesom ešte vidieť obrisy zemných valov a bastiónov. Po útoku ruských vojsk tábor zanikol v auguste roku 1770, konfederáti ustúpili za hranicu. Boje v Poľsku trvali ešte dva roky, ale povstalci proti presile nemali šancu na úspech. Po pokuse o únos kráľa vo Varšave sa konfederáti skompromitovali v zahraničí. Tento akt anarchie sa stal zámienkou pre prvé delenie Poľska medzi okolité veľmoci Rusko, Prusko a Rakúsko v roku 1772. Tak prišlo poľské kráľovstvo o tretinu územia. Rakúskym Habsburgovcom sa ušla Halič a skončil sa 360-ročný poľský záloh 13 spišských miest, panstva Stará Ľubovňa a Podolíneec.

Barskí konfederáti v Zborove

Napísal Administátor
Streda, 18.05.2016 o 21:26

Rakúska cisárovná Mária Terézia už „zabudla“, že poľský kráľ Ján III. Sobieski pred 89 rokmi zachránil Viedeň pred Turkami. S jedlom rastie chuť. O pár rokov prišlo druhé a tretie delenie Poľska. A potom už nebolo čo deliť...

Napísal: Štefan Hanuščin